

Poplava

NORTH DAKOTA
DEPARTMENT OF HEALTH
701.328.5210 701.328.5211
701.328.2378 701.328.1291

INFORMACIJE

Buđ u domaćinstvima

O samom terminu

Šta je to buđ?

Buđ čine jednoćelijski organizmi koji se mogu vidjeti pod mikroskopom i koji se zapravo nalaze svuda, i u zatvorenom, i u otvorenom prostoru. Buđ predstavlja važan dio životnog ciklusa jer pomaže u razgradnji organskih materija. Buđ se može naći na biljkama, u hrani, suhom lišću i drugim organskim materijama. Pošto su spore buđi male i lake, mogu se prenositi zrakom. Naslage buđi se često vide u vidu promjene boje čija nijansa može biti od bijele do narandžaste, i od zelene do smeđe ili crne boje.

Da li se trebam zabrinuti zbog toga što u mom domaćinstvu ima buđi?

Da, ako je zagađenje veliko. Kada su čestice prenesene zrakom mnogobrojne, kao što su spore buđi, one kod ljudi mogu izazvati alergijske reakcije, astmatične napade, zarazu i druge probleme disajnih puteva. Buđ može takođe dovesti do građevinskog oštećenja vašeg doma.

Zašto se stvara buđ?

Buđ se stvara kada za nju zato postoje pogodni uslovi u okolnoj sredini. Ovi uslovi uključuju izvor hrane, odgovarajuću temperaturu i prisustvo vlage. Pošto će buđ izazvati raspadanje velikog broja materijala i pošto mnogim vrstama buđi odlično odgovara sobna temperatura, kontrola vlage postaje glavni faktor sprječavanja nastanka buđi u zatvorenom i otvorenom prostoru.

Može li buđ predstavljati problem u mom domaćinstvu?

Da, ako postoji vlaga koja će joj omogućiti opstanak i razmnožavanje. Najčešći izvori buđi su:

- Poplava.
- začepljene kanalizacione cijevi.
- curenje krova.
- uređaji za vlagu.

- vlažni podrumi ili prostorije sa niskim stropom.
- stalno curenje vodovodnih cijevi.
- para od tuša / kupanja i curenje istih.
- sušilice za odjeću i pojedini uređaji (šporet, peć, bojler za vodu itd.) koji nemaju vanjske ispuste.

Posljedice po zdravlje

Na koji sam način izložen-a buđi u zatvorenom prostoru?

Uobičajeno je da se u zraku u domaćinstvima nalaze spore buđi koje se razvijaju na vlažnim površinama. Većina buđi u zatvorenom prostoru potiče od vanjskih izvora; iz tog razloga su svi ljudi svakodnevno izloženi nekoj vrsti buđi. Pošto ljudi provode dosta vremena u zatvorenom prostoru, a objekti često imaju ograničenu ventilaciju iz vana, izvor buđi u zatvorenom prostoru može prouzrokovati veću koncentraciju spora buđi u zatvorenom prostoru koje se prenose zrakom.

Od koje količine buđi se mogu razboliti?

Zависи. Spore buđi prevashodno uzrokuju zdravstvene probleme kada se prenose zrakom i kada se udišu u velikom broju. Kod nekih ljudi, relativno mali broj spora buđi može prouzrokovati zdravstvene probleme. Drugima je za tako nešto potrebno daleko više. Ne postoje standardi zasnovani na zdravlju ili ograničenja u pogledu izloženosti buđi. Osnovno pravilo je: ako možete vidjeti ili osjetiti miris buđi preduzmite korake da otklonite prekomjernu vlagu, očistite prostor i uklonite buđ.

Ko je izložen većem riziku?

Izloženost povećanim koncentracijama buđi nije zdrava ni za koga. Izgleda da su slijedeći pojedinci izloženi većem riziku od nepovoljnog učinka buđi:

- novorođenčad i djeca
- starije osobe

- osobe sa slabim imunitetom (ljudi zaraženi virusom SIDA-e, oni koji primaju hemoterapije, imaju oštećenje jetre itd.)
- trudnice
- osobe sa već postojećim problemima disajnih puteva kao što su astma, alergije i osjetljivost na mnoge hemikalije

Koji su simptomi uobičajeni?

Tipični simptomi (sami ili u kombinaciji s drugim) uključuju:

- probleme disajnih puteva kao što su šištanje i poteškoće s disanjem.
- začepljenje nosa i sinusa.
- problemi s očima kao što su peckanje, suženje, crvenilo, zamagljen vid i osjetljivost na svjetlost.
- suh, hroptav kašalj.
- Grlobolja.
- nadražen nos i grlo.
- teškoće s disanjem.
- osip po koži .
- bolovi.
- visoka temperatura.

Gore navedeni simptomi se mogu pripisati raznim uzrocima. Ljudi koji osjete jedan ili više ovih simptoma trebaju potražiti ljekarsku pomoć.

Da li su određene vrste buđi opasnije?

Da. Sve vrste buđi mogu prouzrokovati zdravstvene probleme; međutim, neke vrste buđi lakše uzrokuju infekcije od drugih. Pored toga, neke vrste buđi stvaraju mikotoksine. Iako u ovom trenutku nisu jasni uzroci koje izloženost mikrotoksinima ima po zdravlje, ljudi bi trebali pokazati pojačan oprez kada se bave vrstama buđi za koje se zna da stvaraju mikotoksin.

Otkrivanje buđi

Kako mogu utvrditi da li u mom domaćinstvu ima buđi?

Najlakši način je da vidite naslage buđi. Ako ima ustajao miris ili miriše na

zemlju, ili ako u domaćinstvu često postoje problemi sa vlagom, možete pretpostaviti da imate problem zbog prisustva buđi. Pored toga, osobe sa alergijama mogu osjetiti ranije navedene simptome. Buđ se može pojaviti iza zidova ili ispod materijala čija je površina oštećena vodom. Potražite promjenu boje na regips-ploči ili na malteru.

Trebam li uraditi test na buđ u mom domaćinstvu?

Testiranje se ne preporučuje kao prvi korak za utvrđivanje da li imate problem sa pojavom buđi. Uzimanje odgovarajućeg uzorka buđi može biti skupo i za to je potrebna oprema koja obično nije dostupna široj javnosti.

Postoji nekoliko standarda na osnovu kojih se može utvrditi šta se smatra prihvatljivom količinom buđi. Buđ se nalazi svuda. Najjednostavniji pristup je: ako možete vidjeti ili osjetiti miris buđi, znači da imate problem. Ako ne pronađete i ne otklonite uzrok vlage, a zaraženo područje ne očistite i ne dezinfikujete najvjerovatnije će Vam se ponovo pojaviti buđ. Kada znate da postoji problem, slijedite dole navedene savjete za čišćenje.

Opšte čišćenje

Utvrđite i uklonite izvor vlage. Uklonite buđ. Očistite, dezinfikujte i posušite prostor.

Najvažnije je ukloniti izvor vlage kako bi se osiguralo da se buđ ponovo ne pojavi. Uklanjanje izvora vlage je naročito važno prije zamjene bilo kojih uklonjenih stvari sa novim materijalom tako da se na novom materijalu ne počne stvarati buđ.

Šta trebam ukloniti? Šta trebam ostaviti?

Trebate baciti porozni materijal kao što je papir, table koje vise na zidu, etison, gipsane ploče i izolacioni materijal na kojima se vide naslage buđi. Zbog toga što su ove stvari porozne, buđ se najčešće stvara u samom materijalu zbog čega je taj materijal veoma teško dobro očistiti. Materijali sa tvrdom površinom kao što su staklo, plastika ili metal se nakon čišćenja i dezinfekcije ne moraju baciti. Sav materijal korišten za temelje koga nije lako ukloniti treba individualno procijeniti i njega će možda morati pregledati građevinski inspektor koji se bavi građevinskim oštećenjima.

Prilikom razmatranja toga šta treba zadržati, a šta baciti, važno je zapamtiti da se buđ mora ukloniti. Jednostavan postupak za uklanjanje buđi može biti nedovoljan zato što se time iz čovjekove okoline ne uklanjaju alergeni koje ona stvara.

Šta bi se trebalo ukloniti?

Uklonite sav porozni materijal kao što su crijep za tavanicu, gipsane ploče, etison i izolacioni materijal na kojem se vide naslage buđi. Materijal zagađen sa buđi treba odložiti u kesu koju treba dobro zatvoriti prije nego što se ukloni iz područja gdje se vrše radovi. Za čišćenje se može koristiti usisivač, ali samo usisivač sa visoko djelotvornim posebnim filterom za zadržavanje čestica u zraku (HEPA).

Kako mogu očistiti zaraženi prostor?

Prije dezinfikovanja zaraženog prostora, očistite prostor kako biste uklonili što više buđi (i materijala na kojem se buđ razvija). Očistite ga toplom vodom i deterdžentom bez amonijaka.

Oribajte cijelo područje koje je pogođeno vlagom. Na zidovima od siporeks ploča ili na nejednakim površinama koristite grubu četku ili strugalo za čišćenje. Mjesto isperite čistom vodom. Što prije možete dobro osušite mjesto. Ako je potrebno, ponovite čišćenje kako biste uklonili buđ.

Koji je najbolji način za vršenje dezinfekcije?

Nakon što ste uklonili što više buđi, možete koristiti sredstvo za dezinfekciju kojim ćete spriječiti dalji razvoj eventualno preostale buđi. Za čišćenje buđi se preporučuje 10 posto sredstva za izbjeljivanje (stavite 1 šolju sredstva za izbjeljivanje u oko 4,5 litra (1 galon) vode).

Na cijelu površinu nanesite tanak sloj rastvora sa sredstvom za izbjeljivanje i pobrinite se da očistite cijelo područje, a ne samo mjesto gdje je nastao problem sa vlagom i odakle je uklonjen problem stvaranja buđi. Za nanošenje debljeg sloja rastvora koristite sprej ili spužvu, ali nastojte izbjeći pretjerano slivanje ili zadržavanje rastvora. Pustite da se to mjesto prirodno osuši. Vrijeme sušenja je važno da bi dezinfekciono sredstvo počelo djelovati i da uništi buđ i bakterije.

UPOZORENJE!

*Nikada ne miješajte sredstvo za izbjeljivanje (varčinu) sa amonijakom!
Njihovi plinovi su otrovni!*

Nakon detaljnog čišćenja, mogu li još uvijek osjetiti miris buđi?

Da. Moguće je da mirisi i dalje ostanu. Nastavite sušiti mjesto i tražiti bilo koje drugo skriveno mjesto gdje nastaje buđ. Ako mjesto i dalje bude imalo ustajao miris, možda ćete ponovo morati očistiti cijelo mjesto Slijedite uputstva za čišćenje koja su ovdje navedena. Nastavite sušiti i nadgledati to mjesto. Nemojte mijenjati pod ili počinjati sa renoviranjem i korištenjem finog materijala sve dok se mjesto potpuno ne osuši.

Može li čišćenje buđi predstavljati opasnost po zdravlje?

Da, možete joj se izložiti u toku faze uklanjanja i čišćenja. Bez obzira da li je Vi nastojite očistiti ili unajmljena firma, trebaju se preduzeti mjere zaštite zdravlja radnika i njihovih zaposlenih. Tražite da osobe osjetljive na buđ napuste prostor dok se vrše radovi. Nosite zaštitnu odjeću (koja se može detaljno očistiti ili baciti), rukavice, zaštitne naočale i masku za disanje. Zapečatite područje koliko god to možete. Pokrijte sve otvore za klimu u blizini prostora gdje čistite. Uklonite sve komade namještaja sa tog mjesta kako bi Vam bilo lakše kasnije očistiti. Ako možete, koristite negativan pritisak u radnoj sobi ili barem obezbjedite ventilaciju (otvorite prozor itd.). Ako imate HEPA filter za zrak, koristite ga na mjestu gdje radite.

Pomoć

Ako želite više informacija ili dodatnu pomoć, kontaktirajte Vaše lokalno javno zdravstveno odjeljenje ili Ministarstvo zdravlja u Sjevernoj Dakoti (NDSU) ili posjetite web stranicu sa Programom o kvalitetu zraka u zatvorenom prostoru (Indoor Air Quality Program): www.ndhealth.gov/AQ. NDSU proširene usluge Vam takođe pružaju korisne informacije na: www.ag.ndsu.edu/disaster/flood.html.